

I. С. Луценко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса
ORCID ID: 0000-0002-9613-4307

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.6.131

ОПОДАТКУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ

I. Lutsenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Finance, Odessa National Economic University, Odessa

TAXATION OF SINGLE TAXPAYERS IN THE MODERN CONDITIONS OF TAX REFORM IMPLEMENTATION

У статті досліджено оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи. Проаналізовано основні зміни у спеціальному податковому режимі за результатами прийняття у 2020 році ряду законодавчих актів, які необхідно враховувати у своїй діяльності суб'єктам господарювання. Уточнено для усіх груп платників єдиного податку актуальні критерії відповідності для права перебування суб'єктами господарювання на спрощеній системі оподаткування; ставки єдиного податку; порядок визначення та склад доходів; звітні податкові періоди та строки сплати єдиного податку; податки від яких звільнено від сплати платників податків у разі застосування спрощеної системи оподаткування. Уточнено базу оподаткування єдиним податком для сільгоспвиробників.

Визначено суму податкового боргу, наявність якого протягом двох послідовних кварталів змусить суб'єкта господарювання будь-якої групи платників єдиного податку перейти на загальну систему оподаткування.

The article explores the taxation of single tax payers in the modern conditions of tax reform. It is determined that the single tax was introduced in 1998 in order to create favorable conditions for the development of small business in Ukraine. The main changes in the special tax regime based on the results of the adoption in 2020 of a number of legislative acts that need to be taken into account in the activities of business entities are analyzed. The relevant eligibility criteria for the right of business entities to be on the simplified taxation system have been clarified for all groups of single tax payers; single tax rates; the procedure for determining and composition of income; reporting tax periods and terms of payment of the single tax; taxes from which taxpayers are exempt from paying in the case of applying the simplified taxation system. The single tax base for agricultural producers has been clarified. It is noted that from 01.07.2020, single tax payers pay land tax for plots that are leased (rent, loan), as well as for plots on which real estate objects that are leased are located.

The amount of tax debt is determined, the presence of which for two consecutive quarters will force the business entity of any group of single tax payers to switch to the general system of taxation.

Today, certain steps are being taken in Ukraine, including in the field of taxation, to develop and support small business in Ukraine. To this end, changes have been made in the special tax regime, which in the future will provide an opportunity to: increase the number of entrepreneurs in Ukraine; reduce the tax burden on small businesses, which had to move to the general system of taxation in case of non-compliance with the previous criterion "Annual income"; provide additional financial resources to local budgets of Ukraine; to become more

responsible payers of the single tax in carrying out economic activities. In addition, the priority areas for the country should be the tax stimulation of innovation activity of single taxpayers, the formation of a favorable regulatory environment for them and the innovation and investment climate.

Ключові слова: єдиний податок, податкова реформа, спеціальний податковий режим, спрощена система оподаткування, обліку та звітності.

Key words: single tax, tax reform, special tax regime, simplified system of taxation, accounting and reporting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Впровадження податкових реформ в Україні відбувається кожним роком та 2020 рік не є винятком. Так, навесні 2020 року Верховною Радою було прийнято ряд законодавчих актів, якими внесені зміни до податкового законодавства. Основні зміни стосуються не тільки адміністрування податків, впровадження плану дій BEPS, податку на доходи фізичних осіб, податку на прибутки, а й платників єдиного податку.

Відповідні податкові новації з єдиного податку торкнуться й 1488,3 тис. фізичних осіб-підприємців, що обрали спрощену систему оподаткування станом на 01.01.2020. За таких обставин важливість дослідження питань щодо змін в особливостях оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи є актуальним, що має важливе як теоретичне, так й практичне значення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання оподаткування платників єдиного податку як суб'єктів малого підприємництва досліджувалось багатьма як зарубіжними, так й вітчизняними вченими. Так, проблемам оподаткування малого підприємництва присвячені наступні праці зарубіжних вчених як: А. Базо, М. Кассон, Д. Кірбі, А. Клемм, Дж. Рейд тощо. Вагомий внесок у дослідження оподаткування платників єдиного податку внесли такі вітчизняні вчені: М. Слатвінська — вчена розглядає практику застосування альтернативних систем оподаткування малого бізнесу [1]; О. Молдован досліджує окремі аспекти оподаткування малого підприємництва та надає рекомендації щодо реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності [2]; А. Демиденко та В. Демиденко аналізують теоретичні положення та сучасну практику оподаткування малих підприємств, а також виділяють етапи еволюції спрощеної системи оподаткування малого підприємництва [3]; О.В. Безкровний досліджує сутність спрощеної системи оподаткування та особливості її розвитку в Україні, де акцентує увагу на ретроспективні зміни методики справляння єдиного податку [4]; М. Войнарєнко, А. Ємчук розглядають практичні аспекти ефективності запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу з метою виявлення впливу спеціального режиму оподаткування на поповнення дохідної частини бюджету та формування умов господарювання суб'єктів малого бізнесу [5] та інші. Однак науковий доробок потребує подальших досліджень у цій сфері через зміни у податковому законодавстві у зв'язку з здійсненням податкової реформи в Україні.

МЕТА СТАТТІ

Метою дослідження є висвітлення змін в особливостях оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Єдиний податок було запроваджено у 1998 р. Указом Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" № 727/98 від 03.07.1998 року з метою створення сприятливих умов розвитку малого підпри-

ємництва в Україні. У результаті припинення його дії спеціальні режими оподаткування для малого бізнесу були прописані у Главі 1 Розділу XIV Податкового кодексу України [6].

За роки існування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності неодноразово вносились зміни, а саме: до критеріїв перебування на спеціальному режимі оподаткування; ставок єдиного податку; об'єктів оподаткування єдиним податком; платників єдиного податку тощо. Здавалось, що після прийняття змін до Податкового кодексу України у грудні 2014 року запанувала стабільність у спеціальному податковому режимі, проте у січні 2020 р. у результаті впровадження податкових реформ в Україні до механізму оподаткування єдиним податком суб'єктів господарювання вносяться знов суттєві зміни.

По-перше, відповідно до Закону України від 30.03.2020 № 540-ІХ "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)" [7] та Закону України від 16.01.2020 № 466-ІХ "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей" [8] у податковому законодавстві для платників єдиного податку змінюється критерій відповідності для права перебування суб'єктами господарювання на спрощеній системі оподаткування: "Обсяг доходу за календарний рік".

Критерій "Кількість найманих працівників", ставки єдиного податку, види діяльності для суб'єктів господарювання залишилися без змін. Діючі групи та критерії відповідності права перебування суб'єктами господарювання на спрощеній системі оподаткування після прийняття змін до Податкового кодексу України наведемо у таблиці 1.

Збільшений ліміт обсягу річного доходу платники єдиного податку можуть застосовувати вже з 02.04.2020 р. Проте ліміт для застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) залишився без змін та складає як і раніше 1000000 грн.

На нашу думку, зміна критерію "Обсяг річного доходу" у бік збільшення позитивно вплине на зростання кількості суб'єктів господарювання, які обирають спрощену систему обліку та звітності, що надасть змогу поповнити додатковими фінансовими ресурсами місцеві бюджети.

У результаті здійснення податкової реформи 2020 року порядок визначення та склад доходів для платників єдиного податку саме першої — третьої груп залишився без змін, що наведемо у таблиці 2.

Втім, для платників 4 групи єдиного податку була уточнена база оподаткування. Відтепер нормативна грошова оцінка 1 гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня базового податкового (звітного) року визначається відповідно до порядку, встановленого Податковим кодексом України для справляння плати за землю. Відповідне нововведення стосується й грошової оцінки земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ).

Таблиця 1. Групи та критерії відповідності для права перебування суб'єктами господарювання на спрощеній системі оподаткування після прийняття змін до Податкового кодексу України

Група платників єдиного податку	Дозволена кількість працівників	Обсяг річного доходу, з 02.04.2020	Ставка єдиного податку	
			Звичайна	Підвищена
1 група: фізособи - підприємці, які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню	Не використовують працю найманих осіб	Не перевищує 1000000 грн	10 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб	15% - для фізособ-підприємців у випадках, визначених п. 293.4 ПКУ
2 група: фізособи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства	Одночасно не перевищує 10 осіб	Не перевищує 5000000 грн	До 20 % від мінімальної зарплати	15% - для фізособ-підприємців у випадках, визначених п. 293.4 ПКУ
3 група: фізособи - підприємці та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми	Без обмежень	Не перевищує 7 000 000 грн	а) 3% від доходу у разі сплати ПДВ; б) 5% від доходу без сплати ПДВ	Для юросіб у випадках, визначених п. 293.5 ПКУ - 6 % зі сплатою ПДВ; - 10 % без сплати ПДВ
4 група: сільсько-господарські товаровиробники	Без обмежень	Частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %	- рілля, сіножаті та пасовища – розмір ставок податку з одного гектара буде встановлено на рівні - 0,95; для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,57; - для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) - 0,57; - для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,19; - для земель водного фонду ставка залишиться на рівні - 2,43; - для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди - 6,33	

Джерело: складено автором за даними [6—8].

Крім того, окремо запроваджують базу оподаткування якщо нормативна грошова оцінка земельної ділянки не проведена. Отже, базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одиниці площі ріллі в Автономній Республіці Крим або області (аб. 2 п. 292-1.2).

Що стосується податкових звітних періодів та строків сплати єдиного податку для суб'єктів господарювання у результаті провадження податкової реформи 2020 року, то їх не змінено, що наведемо у таблиці 3.

Для платників єдиного податку IV групи зміниться тільки дата подання річної декларації: досі останнім днем подання такої звітності було 19 лютого, а тепер її потрібно подати не пізніше 20 лютого.

Для суб'єктів господарювання 3 та 4 груп єдиного податку, що є платниками податку на додану вартість, встановили новий місячний податковий (звітний) період з податку на додану вартість. Таким чином, суб'єкти господарювання, які сплачують єдиний податок за ставкою 3% та сільськогосподарські товаровиробники IV групи єдиного податку, повинні будуть подавати декларацію з ПДВ щомісяця. Хоча до цього була можливість обрати кварталний звітний період.

Суб'єкти господарювання, що обрали спрощену систему оподаткування як і раніше звільнюються від сплати:

— податку на прибуток підприємств. Проте з 01.01.2021 р. якщо платник єдиного податку — юридична особа або фізична особа-підприємець, що визнається контролюючою особою над контрольованими іноземними компаніями відповідно до статті 39-2 Податкового кодексу України, то вони будуть здійснювати нарахування та сплату податку на прибуток підприємств у порядку, розмірі та строки, встановлені розділом III Податкового кодексу України. Таким чином, встановили обов'язок "єдинників" сплачувати податок на прибуток з доходу таких нерезидентів (пп. 1 п. 297.1, п. 297.6 Податкового кодексу України). Крім того, запровадили обов'язок подання річної декларації з податку на прибуток для фізичних осіб-підприємців (незалежно від системи оподаткування) та юросіб- "єдинників", які виплачують дохід юрособам-нерезидентам (п. 137.5 Податкового кодексу України).

— податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої — четвертої групи (фізичної особи);

— податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких

Таблиця 2. Склад доходів для платників єдиного податку та порядок їх визначення після прийняття змін до Податкового кодексу України

Вид доходів	Група платника єдиного податку	Норма ПКУ	Дата визнання доходів
Дохід, отриманий у грошовій формі (готівковій та безготівковій)	Фізичні особи-підприємці (1-3 групи) Юридичні особи (3 група)	п. 292.1 п. 292.6	Дата надходження грошових коштів на банківський рахунок (до каси)
Дохід, отриманий у матеріальній та нематеріальній формах	Фізичні особи-підприємці (1-3 групи) Юридичні особи (3 група)	п. 292.1 пп. 292.6	Дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг)
Дохід, отриманий в іноземній валюті	Фізичні особи-підприємці (1-3 групи) Юридичні особи (3 група)	п. 292.5	Перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу
Вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг)	Фізичні особи-підприємці (1-3 групи) Юридичні особи (3 група)	аб. 1. п. 292.3 пп. 292.6	Дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг)
Сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності	Фізичні особи-підприємці 3 група платники податку на додану вартість Юридичні особи 3 група платники податку на додану вартість	аб. 3. п. 292.3 пп. 292.6	Дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності
Дохід від продажу основних засобів, строк експлуатації яких більше 12 календарних місяців	Юридичні особи (3 група)	п. 292.2	Дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.
Дохід від продажу основних засобів строк експлуатації менше 12 календарних місяців	Юридичні особи (3 група)	п. 292.2	Дата отримання суми коштів від продажу основних засобів

Джерело: складено автором за даними [6].

розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали 3% ставку єдиного податку, а також що сплачується платниками єдиного податку четвертої групи;

— рентної плати за спеціальне використання води платниками єдиного податку четвертої групи.

Втім, що стосується податку на нерухоме майно в частині земельного податку, то тепер з 1 липня 2020 р. для платників єдиного податку перестав діяти звільнен-

ня від сплати земельного податку за ділянки, які надаються в оренду (найм, позику), а також за ділянки, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що надаються в оренду.

Не сплачувати податок на нерухоме майно в частині земельного податку дозволяється тільки за земельні ділянки, що використовуються платниками єдиного податку першої — третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського то-

Таблиця 3. Звітний податковий період та строки подачі звітності суб'єктів господарювання, що обрали спрощену систему оподаткування у 2020 р.

Для 1-2 гр. платників єдиного податку	Для 3 гр. платників єдиного податку	Для 4 гр. платників єдиного податку
ЗВІТНИЙ ПЕРІОД З ЄДИНОГО ПОДАТКУ		
Календарний рік	Календарний квартал	Календарний рік
СТРОКИ ПОДАЧІ ЗВІТНОСТІ З ЄДИНОГО ПОДАТКУ		
Протягом 60-ти календарних днів після закінчення звітного податкового періоду	Протягом 20-ти календарних днів після закінчення звітного податкового періоду	Протягом 60-ти календарних днів після закінчення звітного податкового періоду
СТРОКИ СПЛАТИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ		
Шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця	Протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал	Щоквартально у розмірі: 1 квартал – 10% 2 квартал – 10% 3 квартал – 50% 4 квартал – 30%

Джерело: складено автором за даними [6].

варовиробництва. Таким чином, оновленим є вже пп. 4 п. 297.1 ст. 297 Податкового кодексу України.

Що стосується порядку обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, то для платників єдиного податку 3 групи продовжено термін для подачі заяви про добровільну зміну ставки з 5% на 3%. Раніше таку заяву необхідним було подати не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися нова ставка. Так, відповідно до змін у спеціальному податковому режимі, заяву можна вже подавати не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку календарного кварталу. Таким чином, оновленим є пп. "б" пп. 4 п. 293.8 ст. 293 Податкового кодексу України.

Крім того, уточнено термін подачі заяви платниками єдиного податку третьої групи податкової адреси суб'єкта господарювання або/та місця провадження господарської діяльності. Раніше було передбачено подавати таку заяву разом з декларацією з єдиного податку за звітний квартал, в якому відбулися зміни. Наразі заяву необхідно подавати платниками єдиного податку третьої групи не пізніше останнього дня кварталу, в якому змінилась податкова адреса та/або місце провадження господарської діяльності. Таким чином, оновлений п. 298.6 ст. 298 Податкового кодексу України.

Важливим для платників єдиного податку є також, те, що анулювання реєстрації єдиного податку можливе у разі наявності податкового боргу, який перевищує 1020 грн. Так, у результаті нововведень у податковому законодавстві, наразі у пп. 8 п. 298.2 ст. 298 Податкового кодексу України прямо зафіксована сума податкового боргу, наявність якого на кожне перше число місяця протягом двох послідовних кварталів змусить суб'єкта господарювання будь-якої групи єдиного податку перейти на загальну систему оподаткування. Сума такого боргу тепер прив'язана до мінімальної суми, за якого платнику податків вручається податкова вимога. Вона повинна бути більше 60 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто перевищувати 1020 грн (Розрахунок: 60 x 17 грн).

ВИСНОВКИ

На сьогодні в Україні всебічно здійснюються певні кроки, у точу числі й у сфері оподаткування, щодо розвитку та підтримки малого підприємництва в Україні. А отже з цією метою була збережена спрощена система оподаткування, обліку та звітності для малого бізнесу та збільшені річні обсяги доходів для кожної групи єдиного податку. Такий крок у майбутньому надасть можливість:

- збільшити кількість підприємців в Україні;
- зменшити податкове навантаження на малих суб'єктів господарювання, які повинні були переходити вже на загальну систему оподаткування у разі недотримання минулого критерію "Річний обсяг доходу";
- забезпечити додатковими фінансовими ресурсами місцеві бюджети України;
- стати більш відповідальними платниками єдиного податку у здійсненні господарської діяльності.

Крім того, пріоритетними напрямками для країни має стати саме податкове стимулювання інноваційної активності платників єдиного податку, формування сприятливого для них нормативного середовища та інноваційно-інвестиційного клімату.

Література:

1. Слатвінська М.О. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу: стан, проблеми, перспективи: [монографія]. Одеса: ОНЕУ. 2012. 252 с.
2. Молдован О.О. Щодо реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Аналітич-

на записка. 2010. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/217>

3. Демиденко Л.М., Демиденко В.І. Єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва: протиріччя та перспективи. *Фінансові послуги*. 2017. № 6. С. 12—15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/finu_2017_6_5

4. Безкровний О.В. Оподаткування малого та середнього бізнесу — від історії виникнення до сучасних перспектив розвитку. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2017. № 6 (11). С. 280—285.

5. Войнаренко М.П., Ємчук Л.В. Ефективність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу: практичні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2010. № 3. Т. 3. С. 21—25.

6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. База даних "Законодавство України"/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 28.05.2020).

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 № 540-IX. База даних "Законодавство України"/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (дата звернення: 29.05.2020).

8. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 № 466-IX. База даних "Законодавство України"/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20/conv> (дата звернення: 29.05.2020).

References:

1. Slatvins'ka, M.O. (2012), *Al'ternatyvni systemy opodatkuvannia maloho biznesu: stan, problemy, perspektyvy* [Alternative systems of small business taxation: state, problems, prospects], ONEU, Odesa, Ukraine.
2. Moldovan, O.O. (2010), "Regarding the reform of the simplified system of taxation, accounting and reporting", *Analitichna zapyska*, [Online], available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/217> (Accessed 25 May 2020).
3. Demydenko, L.M. and Demydenko, V.I. (2017), "Single tax for small businesses: contradictions and prospects", *Fynansovye usluhy*, [Online], vol. 6, pp. 12—15. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/finu_2017_6_5 (Accessed 25 May 2020).
4. Bezkrivnyj, O.V. (2017), "Taxation of small and medium business — from the history of origin to modern prospects for development", *Skhidna Yevropa: Ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 6 (11), pp. 280—285.
5. Vojnarenko, M.P. and Yemchuk, L.V. (2010), "The effectiveness of the simplified system of taxation of small businesses: practical aspects", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 3, T. 3, pp. 21—25.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), *The Tax Code of Ukraine*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 28 May 2020).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), *The Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Aimed at Providing Additional Social and Economic Guarantees in Connection with the Spread of Coronavirus Disease (COVID-19)"*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (Accessed 29 May 2020).
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), *The Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine to Improve Tax Administration, Eliminate Technical and Logical Inconsistencies in Tax Legislation"*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20/conv> (Accessed 29 May 2020).

Стаття надійшла до редакції 01.06.2020 р.